

Sygn. akt II AKa 318/22

Sygn. akt II AKa 318/22

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 września 2023 roku

Sąd Apelacyjny w Warszawie II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSA Anna Kalbarczyk (spr.)

Sędziowie: SA Anna Zdziarska

SSA Sławomir Machnio

Protokolant: Wiktoria Siporska

przy udziale prokuratora Gabrieli Marczyńskiej-Tomali

po rozpoznaniu w dniu 6 września 2023 roku

w sprawie z wniosku E. Z. przeciwko Skarbowi Państwa o odszkodowanie i zadośćuczynienie za krzywdę wynikłą z wydania i wykonania wobec ojca K. Z. wyroku b. Wojskowego Sądu Rejonowego w Białymstoku z dnia 30 stycznia 1948 roku, sygn.. akt Sr 19/48, którego nieważność stwierdzono orzeczeniem Sądu Okręgowego w Białymstoku w dniu 18 lutego 2021 roku, sygn. akt III Ko 14/21

apelacji wniesionej przez pełnomocnika wnioskodawczyni

od wyroku Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie z dnia 11 maja 2022 roku, sygn. V Ko 334/21

zmienia wyrok w zaskarżonej części w ten sposób, że zasądzone w pkt I od Skarbu Państwa odszkodowanie podwyższa o 114.706,80 zł do łącznej kwoty 203.851,08 zł, a zadośćuczynienie podwyższa o 140.000 zł do łącznej kwoty 500.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty;

w pozostałej zaskarżonej części wyrok utrzymuje w mocy;

wydatkami poniesionymi w postępowaniu odwoławczym obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	II AKa 318/22

Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	1	
CZĘŚĆ WSTĘPNA		

Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji

Wyrok Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie z dnia 11 maja 2022 roku, sygn. V Ko 334/21 w sprawie wnioskodawczyni E. Z..

Podmiot wnoszący apelację

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego
oskarżyciel posiłkowy
oskarżyciel prywatny
obrońca
oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego
inny – pełnomocnik wnioskodawczyni

Granice zaskarżenia

Kierunek i zakres zaskarżenia		
# na korzyść	# w całości	
# na niekorzyść		
# w części	#	co do winy

#	co do kary	
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia	
Podniesione zarzuty		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	

#	brak zarzutów	
---	---------------	--

Wnioski

#	uchylenie	#	zmiana
---	-----------	---	--------

Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

Nie dotyczy

STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków		
Lp.	Zarzut	
3.1.	<p>W zakresie zadośćuczynienia:</p> <p>obraży przepisów prawa procesowego, która miała istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, tj. art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k. poprzez pominięcie lub nienadanie właściwego znaczenia okolicznościom faktycznym sprawy ujawnionym w toku rozprawy głównej przy określeniu wysokości zadośćuczynienia, tj. w szczególności pominięcie lub umniejszenie znaczenia: wieku K. Z. w momencie aresztowania, załamania jego planów życiowych, przyczyn skazania K. Z., faktu ryzykowania własną wolnością i zdrowiem, by walczyć z opresyjnym systemem totalitarnego państwa, okolicznościom aresztowania, obiektywnie długotrwałemu</p>	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p>

okresowi izolacji, warunkom odbywania kary pozbawienia wolności w więzieniach i obozie pracy, represjom jakich doświadczył w trakcie odbywania kary oraz po jej zakończeniu, odczuwanemu przez K. Z. poczuciu rażącej niesprawiedliwości, wpływu izolacji na relacje z bliskimi, nieodwracalnym zmianom jakie zaszły w jego zdrowiu psychicznym oraz fizycznym oraz pozbawieniu praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na okres 1 roku, które to błędy doprowadziły do zaniżenia wysokością zasądanego zadośćuczynienia, a w konsekwencji do naruszenia przepisów prawa materialnego w postaci art. tj. art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego w zw. z art. 445 § 1 i § 2 k.c. w zw. z art. 448 k.c.,

naruszenia przepisów prawa procesowego, które miało istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, tj. art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k., poprzez dowolną a nie swobodną ocenę zgromadzonego materiału dowodowego, a co za tym idzie nieuzasadnione przyjęcie, że przyznanie zadośćuczynienia ponad zasądzoną kwotę mogłoby doprowadzić do bezpodstawnego wzbogacenia Wnioskodawczyni i byłoby, nieakceptowane przez społeczeństwo, podczas gdy wysokość żądanego przez nią zadośćuczynienia znajduje pełne poparcie w dowodach uznanych przez Sąd za wiarygodne, tj. złożonych przez Wnioskodawczynię w trakcie rozprawy głównej obszernych zeznań, zeznań świadka K. K., dokumentach IPN, a także w powszechnej wiedzy

o warunkach panujących w więzieniach stalinowskich.

W zakresie odszkodowania:

obrazy przepisów prawa materialnego, tj.: art. 8 ust. 1 w zw. z art. 8 ust. 4 ustawy lutowej w zw. z art. 361 § 1 i § 2 k.c. oraz art. 363 k.c. poprzez błędną wykładnię, zawężającą w sposób nie umocowany w przepisach prawa pojęcie odszkodowania, niwecząc jego kompensacyjny charakter, wskutek czego Sąd 1 instancji błędnie zastosował ten przepis, zasądzając odszkodowanie w kwocie niższej niż szkoda K. Z. wynikła z wykonania niesłusznego orzeczenia, pozostająca w adekwatnym związku przyczynowym z jego wykonaniem,

obrazy przepisów prawa materialnego, tj.: art. 8 ust. 1 ustawy lutowej w zw. z art. 361 § 1 i § 2 k.c. oraz art. 363 k.c. poprzez błędną wykładnię i nieuzasadnione pomniejszenie wysokości odszkodowania o wartość należności publicznoprawnych, a tym samym zasądzenie należności przy przyjęciu kwoty netto 'minimalnego wynagrodzenia, co doprowadziło do przyznania zaniżonej kwoty odszkodowania,

naruszenia przepisów prawa procesowego, które miało istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, tj. art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k., poprzez dowolną a nie swobodną ocenę zgromadzonego materiału dowodowego, a co za tym idzie nieuzasadnione przyjęcie, że Wnioskodawczyni nie udowodniła wystąpienia okoliczności, które uzasadniałyby przyznanie odszkodowania ponad zasądzoną kwotę, podczas gdy wysokość żądanego przez nią odszkodowania znajduje pełne

	<p>poparcie w dowodach uznanych przez Sąd za wiarygodne, tj. złożonych przez wnioskodawczynię w trakcie rozprawy głównej obszernych zeznań, zeznań świadka K. K., dokumentach IPN, które to dowodzą, że K. Z. był osobą ponadprzeciętnie wykształconą (zdana matura), wykonywał z powodzeniem zawód fotografa, posiadał profesjonalny sprzęt fotograficzny, był jednym fotografem w okolicy, wykonując przy tym ponadto usługę kompleksową, przez co otrzymywał bardzo wiele zleceń, a nadto osiągał wysokie dochody przed aresztowaniem, pozwalające utrzymać mu siebie, matkę i rodzeństwo.</p>	
--	---	--

	<p>Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny</p>
<p>Przed przejściem do zasadniczej części rozważań poczynić należy uwagę natury ogólnej dotyczącą legitymacji E. Z. do wystąpienia z wnioskiem o przyznanie zadośćuczynienia za krzywdę i odszkodowania za szkodę wynikłe z wydania oraz wykonania wobec jej ojca K. Z. wyroku Wojskowego Sądu Rejonowego w Białymstoku z 30 stycznia 1948 roku, sygn. akt Sr 19/48, którego nieważność stwierdzono orzeczeniem Sądu Okręgowego w Białymstoku z 18 lutego 2021 r., sygn. akt III Ko 14/21.</p> <p>Konieczność ta wynika z faktu, że w aktach przmiotowej sprawy, brak jest aktu urodzenia E. Z., z którego możnaby wywodzić jej legitymację procesową. Mając jednak na uwadze informacje zawarte w wydrukach z systemu Źródło (k. 12-14 akt sprawy III Ko 14/21), w powiązaniu z danymi (seria i numer dowodu osobistego) podanymi przez wnioskodawczynię w trakcie jej przesłuchania przed Sądem I instancji (k. 128v) okoliczność ta nie budzi wątpliwości.</p> <p>Zadośćuczynienie</p>	

Roszczenia dochodzone w trybie ustawy lutowej są roszczeniami o szczególnym charakterze, bowiem Rzeczpospolita Polska ma prawny i moralny obowiązek w odpowiedni sposób materialnie zrekompensować osobom represjonowanym krzywdy wyrządzone przez system totalitarny. Nie ulega zatem wątpliwości, że K. Z. należne było zadośćuczynienie za krzywdę wynikłą z pozbawienia go wolności, przez okres 36 miesięcy, wskutek skazania za czyn będący działalnością na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego.

Podzielić należy stanowisko Sądu Okręgowego, że zadośćuczynienie ma charakter kompensacyjny, wobec czego jego wysokość nie może stanowić zapłaty symbolicznej, lecz musi przedstawiać ekonomicznie odczuwalną wartość. Wysokość ta nie może być nadmierną w stosunku do doznanej krzywdy, musi być odpowiednia. Ponieważ nie istnieją weryfikowalne kryteria w ustalaniu kwoty zadośćuczynienia, koniecznym jest indywidualne rozważenie w każdej sprawie, na ile okoliczności uzasadniają przyznanie takiej, a nie innej sumy zadośćuczynienia.

Odnosząc się do zarzutów podniesionych w apelacji podkreślić należy, że istotą art. 410 k.p.k. jest to, iż sąd ferując wyrok nie może opierać się na tym, co nie zostało ujawnione na rozprawie, jak również i to, że wyroku nie można wydawać na części materiału dowodowego. Wiązanie art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k. jest zasadne tylko wówczas, gdy wykazane zostanie, że uchybienie poprawnej oceny dowodów było spowodowane pominięciem istotnej okoliczności zdarzenia, bądź nieujawnienia jej na rozprawie w sposób niezgodny z procedurą gromadzenia i przeprowadzania dowodów. W przypadku, gdy sąd prawidłowo ujawnił na rozprawie dowody, które pozwoliły na wydanie rozstrzygnięcia w sprawie i poddał je ocenie to zarzut naruszenia art. 410 k.p.k. jest bezpodstawny.

Natomiast przekonanie sądu o wiarygodności jednych dowodów i niewiarygodności innych pozostaje pod ochroną procesową, a mianowicie art. 7 k.p.k. wtedy, gdy m.in. stanowi wynik rozważenia wszystkich okoliczności przemawiających tak na korzyść, jak i niekorzyść oskarżonego (przykładowo: Wyrok SN z 15.12.2011 r., II KK 183/11, LEX nr 1108458). Poza powyższym przy stawianiu zarzutów opartych na obrazie art. 7 k.p.k. w przypadku, gdy skarżący zmierza do podważenia zasadności rozstrzygnięcia sądu poprzez wykazywanie dowolnej oceny dowodów, nie może ograniczyć się

do prostego jej zanegowania i stwierdzenia, że za wiarygodne winny być uznane jedynie konkretne dowody. Obowiązkiem skarżącego jest wykazanie, jakich konkretnych uchybień dopuścił się sąd, a następnie wykazanie, że dowody przeciwne, ocenione swobodnie, winny uzyskać walor wiarygodności. Natomiast dowody, na których oparł się Sąd i poczynił na ich podstawie ustalenia, w świetle zasad określonych w art. 7 k.p.k., są tego waloru pozbawione.

Zestawiając treść podniesionych zarzutów oraz pisemne motywy zaskarżonego rozstrzygnięcia, uznać należy, że Sąd Okręgowy miał na względzie wszystkie dowody i wypływające z nich okoliczności wskazane we wniesionej apelacji. Skarżący nie wykazał, na czym miałyby w rzeczywistości polegać naruszenie art. 410 k.p.k., a tym samym zarzut ten uznać należy za całkowicie chybiony.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego w zaskarżonym wyroku nie doszło również do naruszenia art. 7 k.p.k. Dokonana przez Sąd I instancji ocena zgromadzonego materiału dowodowego korzysta z ochrony przewidzianej w przywołanej regulacji i nie ma charakteru dowolnego. Sąd Okręgowy dokonał należytej oceny dowodów wyprowadzając ostatecznie spójne i uzupełniające się wzajemnie wnioski.

W szczególności wskazać należy, że właściwe znaczenie zostało nadane tak zeznaniom wnioskodawczyni, jak i K. K., których to depozycje opierały się na relacjach, które otrzymywały od K. Z. i jego żony, a także na własnych obserwacjach.

Zarazem poczyniona ocena dowodów ze źródeł osobowych znajduje pełne oparcie w zgromadzonych dowodach o charakterze historycznym, jak również powszechnej wiedzy dotyczącej czasów objętych przedmiotem niniejszego postępowania. Stanowisko to podziela również w istocie sam apelujący, na co wskazuje wprost treść drugiego zarzutu. Tym samym całość powyższych ocen prowadzi do wniosku o bezzasadności podniesionego zarzutu naruszenia art. 7 k.p.k.

Analiza treści wniesionego środka zaskarżenia prowadzi jednocześnie do wniosku, że intencją skarżącego było w rzeczywistości wskazanie na niewspółmierność zasądzonych na rzecz wnioskodawczyni zadośćuczynienia, w oparciu o całokształt zgromadzonego i prawidłowo ocenionego materiału dowodowego.

Sfera decyzji co do wysokości zadośćuczynienia cechuje się znacznym zakresem swobodnej oceny sądu, a margines decyzyjny w tym zakresie wynika z niematerialnego charakteru krzywdy, wieloaspektowości okoliczności, które należy wziąć pod uwagę. Stąd zarzut niewłaściwego ustalenia kwoty zadośćuczynienia może być skuteczny wyłącznie wtedy, gdy orzeczenie w sposób oczywisty narusza zasady ustalenia wysokości tego świadczenia. O rażącym naruszeniu prawa można zaś twierdzić w tych przypadkach, kiedy zasądzona kwota odbiega od rozmiaru poniesionej krzywdy w sposób rażący, jaskrawy, niedający się wprost pogodzić z poczuciem sprawiedliwości (Postanowienie SN z 20.10.2022 r., IV KK 371/22, LEX nr 3515867).

Przepis art. 445 § 1 k.c., do którego trafnie odwołuje się skarżący na gruncie art. 8 ust. 1 ustawy lutowej, nie wskazuje kryteriów ustalania kwoty zadośćuczynienia za doznaną krzywdę stanowiąc wyłącznie, że ma to być suma odpowiednia. Okoliczności, które podlegają uwzględnieniu przy kształtowaniu wysokości zadośćuczynienia wypracowano zatem w orzecznictwie.

Do takowych należą, przede wszystkim, czas pozbawienia wolności i warunki jego odbywania, wiek poszkodowanego, rodzaj i stopień cierpień fizycznych i psychicznych, w tym doznane obrażenia ciała, w końcu poczucie bezradności, nieprzydatności społecznej, utrata dobrego imienia - zła opinia w środowisku. Zadośćuczynienie ma zrekompensować nie tylko cierpienie fizyczne, ale także niekorzystne skutki w sferze psychiki poszkodowanego, które nierzadko są znacznie bardziej dolegliwe i długotrwałe, aniżeli dolegliwości fizyczne (tak Sąd Najwyższy w wyrokach m. in. z 27 lutego 2004r. V CK 282/03, z 9 listopada 2007r. V CK 245/07, z 8 czerwca 2011r. I PK 275/10, a w Izbie Karnej, m. in. - z 10 czerwca 2021r. IV KK 570/19, z 29 grudnia 2020r. V KK 125/20, czy z 14 kwietnia 2021r. I KK 207/20).

Odnosząc przywołane kryteria do argumentów, które Sąd Okręgowy uwzględnił ustalając należną wnioskodawczyni sumę zadośćuczynienia, stwierdzić należy, że o ile żadna z tych okoliczności, wskazywanych również w apelacji pełnomocnika, nie została pominięta, o tyle nie można uznać, by Sąd Okręgowy nadał im odpowiednie znaczenie.

Rekonstruując stan faktyczny sprawy Sąd ustalił w szczególności, że zatrzymanie K. Z. oraz jego późniejsze skazanie, skutkujące trzyletnim pobytem w więzieniu, nastąpiło w momencie podejmowania kluczowych decyzji w jego dorosłym życiu – wszak rozwijał on prosperującą działalność fotograficzną oraz poznał kobietę, z którą planował założenie rodziny.

Wydanie wyroku skazującego skutkowało koniecznością porzucenia tych planów i przystosowania się do nowej rzeczywistości – realiów więzień i obozu pracy czasów stalinowskich, niewyobrażalnych w dzisiejszych czasach.

Sąd Okręgowy ustalając wysokość zadośćuczynienia trafnie wskazał na problemy zdrowotne K. Z., które były wynikiem jego pobytu w izolacji więziennej – zarażenie żółtaczką, szkorbut, które były wynikiem dramatycznych warunków panujących wśród osadzonych oraz brakiem dostępu do służby zdrowia.

Dodatkowo słusznie podkreślono dalekosiężne skutki wykonania kary przez ojca wnioskodawczyni, bowiem po wyjściu na wolność, był on odmienionym człowiekiem, złamanym przez cierpienie, którego doznał.

Sąd miał nadto na uwadze przyczyny skazania K. Z., a więc prowadzoną przez niego działalność, jak również pozbawienie go praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na okres 1 roku.

Skarżący wskazując na mające w jego ocenie znaczenie okoliczności, które należało wziąć pod uwagę miarkując wysokość zadośćuczynienia, zwraca także uwagę na pominięty przez Sąd Okręgowy, wpływ osadzenia K. Z. na życie jego żony i córki, który wynika z uznanych za wiarygodne zeznań E. Z..

Podkreślić w tym kontekście należy, że niezależnie od wpływu skazania i wykonania kary przez K. Z. na życie jego najbliższych, okoliczności te pozostają bez znaczenia na etapie rozstrzygnięcia roszczeń w trybie ustawy lutowej, bowiem chodzi w tym wypadku o krzywdy, których doświadczyła osobiście osoba represjonowana.

Dokonując ponownej oceny ustalonych w sprawie okoliczności, przytoczonych i rozwiniętych we wniesionej apelacji, Sąd Apelacyjny doszedł do przekonania, że ich waga nie została należycie

uwzględniona, co doprowadziło ostatecznie do zasądzenia zaniżonej kwoty zadośćuczynienia.

Za taką oceną przemawia przede wszystkim młody wiek K. Z. w momencie zatrzymania (32 lata), a także wielopłaszczyznowe skutki trzyletniego pobytu w więzieniach oraz obozie pracy – zniszczenie planów zawodowych i rodzinnych, załamanie psychiczne i fizyczne, które towarzyszyło mu przez dalsze życie.

Skutki te były w zasadniczej mierze rezultatem warunków w jakich przebywał ojciec wnioskodawczyni. Powszechnie dostępne opracowania historyczne, dotyczące bezpośrednio jednostek, w których przebywał K. Z., jak również sytuacji więźniów w czasach stalinowskich, wskazują jednoznacznie, że osadzeni byli zmuszeni do przetrwania w warunkach niemal nieludzkich, wymagających od nich tak wysiłku fizycznego, jak i psychicznego. Dodatkowo panujące ówczesnie w więzieniach oraz obozach pracy warunki sanitarne oraz żywnościowe prowadziły do śmierci i chorób, które były codziennością wszystkich osadzonych.

Dodatkowo w realiach niniejszej sprawy, należy także pamiętać o charakterze czynu, za który został skazany K. Z. i wysokości kary, która go za niego spotkała.

Trzyletni pobyt w urągających człowieczeństwu warunkach był karą za wykonywanie zdjęć członkom organizacji NZW, a także niewyjawieniem miejsca ich pobytu. Zachowanie to, pozbawione jakiegokolwiek niebezpiecznego charakteru dla ówczesnej władzy, czy panującego porządku, prowadzi do wniosku, że wymierzona K. Z. kara miała w istocie charakter pokazowy, mający na celu odstraszenie innych osób od jakiegokolwiek współpracy z organizacjami uznanymi za wrogie przez władze.

Całość powyższych okoliczności musi znaleźć należyte odzwierciedlenie w kwocie przyznanego zadośćuczynienia, którego wysokość wyznaczają dwie granice.

Z jednej strony musi ono przedstawiać wartość ekonomicznie odczuwalną, z drugiej zaś powinno być utrzymane w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej.

Tym samym, zdaniem Sądu Apelacyjnego, zasądzoną w zaskarżonym wyroku kwotę należało podwyższyć o 140.000,00 zł, co dało w sumie 500.000,00 zł.

Kwota ta stanowić będzie należyłą rekompensatę za krzywdy doznane przez K. Z., nie powodując również nadmiernego i nieuzasadnionego wzbogacenia. Zarazem w świetle okoliczności przedmiotowej sprawy brak było podstaw do podwyższenia zadośćuczynienia o pełną kwotę wskazaną we wniosku apelacji.

Odszkodowanie

Odnosząc się do zarzutów dotyczących zasądzonego na rzecz wnioskodawczyni odszkodowania, wskazać należy, że przeprowadzona w ich wyniku kontrola instancyjna zaskarżonego wyroku, doprowadzić musiała do częściowego uwzględnienia wniosku apelacji w tym zakresie.

Analiza przedmiotowej sprawy, w oparciu o prawidłowo przeprowadzony i oceniony materiał dowodowy, prowadzi do wniosku, że skarżący trafnie wskazał, że Sąd Okręgowy dokonał nieprawidłowego ustalenia okoliczności skutkujących zaniżeniem kwoty należnego odszkodowania. Zasadnym było posłużenie się regulacją przewidzianą w art. 322 k.p.c., bowiem nie zachowały się żadne dowody wskazujące na faktycznie osiągnięte przez K. Z. dochody przed jego zatrzymaniem, które to mogłyby posłużyć do jednoznacznego wyliczenia kwoty odszkodowania.

Sąd Okręgowy trafnie wskazał, że dla ustalenia dochodów osiągniętych przez K. Z. w żadnym wypadku decydującymi nie mogą być zeznania wnioskodawczyni, bowiem posiadana przez nią wiedza dotycząca tej materii oparta jest jedynie na szczątkowych przekazach otrzymywanych od rodziców, jak również subiektywnych wnioskach z nich wyciąganych. Depozycje te mogą mieć jedynie charakter pomocniczy. Natomiast kluczowe znaczenie, tak jak to uczyniono w zaskarżonym wyroku, należy nadać dokumentacji znajdującej się w aktach historycznych.

Z całokształtu materiału dowodowego wynika jednoznacznie, że K. Z. był osobą posiadającą ponadprzeciętne, jak na swoje czasy, wykształcenie, jak również umiejętności, które pozwalały prowadzić mu z powodzeniem działalność fotograficzną.

Sąd I instancji niezasadnie uznał, że nie sposób przyjąć, by osiągał on z tego tytułu wyższe aniżeli minimalne dochody. Za odmienną oceną w tym zakresie przemawiają chociażby protokoły dwóch rewizji, z których wynika, że zabezpieczono m.in. skórzany

portfel (rewizja z 21 listopada 1947 r.), trzy aparaty fotograficzne, niezliczoną liczbę zdjęć, osiem błon nieużywanych oraz dwadzieścia błon naświetlonych (rewizja z 23 listopada 1947 r. oraz kwit depozytowy).

Już z samego faktu ujawnienia takich przedmiotów wynika, że działalność fotograficzna ojca wnioskodawczyni cieszyła się zainteresowaniem.

Dodatkowo stanowisko takie wzmacnia treść prośby o łaskę wniesionej przez matkę K. Z., z której wynika, że swoją pracą fotografa utrzymywał ich wspólne gospodarstwo domowe, a jego osadzenie skutkowało tym, że M. Z. pozostała bez środków do życia.

Nadto nie można pominąć wyjaśnień K. Z., w których wskazał, że z samego tylko tytułu wykonania zdjęć członkom NZW otrzymał wynagrodzenie w łącznej kwocie ponad 16.000 zł.

Ustalając właściwą podstawę, mogącą służyć w oparciu o art. 322 k.p.c., do wyliczenia kwoty należnego odszkodowania, Sąd Apelacyjny miał na uwadze, że zgodnie z zarządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 20 listopada 1947 r. o ustaleniu wysokości zarobku stanowiącego najniższą podstawę wymiaru świadczeń i składek ubezpieczeniowych (odpowiednik dzisiejszego minimalnego wynagrodzenia), wysokość takiego zarobku wynosiła miesięcznie minimalnie 2.500 zł.

Tym samym samo wynagrodzenie za zrobienie zdjęć przekraczało sześciokrotnie wysokość minimalnego wynagrodzenia. A przecież nie było to jedne źródło zarobkowania, mając na uwadze liczbę błon i zdjęć ujawnionych w trakcie przeszukania.

K. Z. był osobą zajmującą się fotografią na okolicznych terenach, a zabezpieczone dowody wskazują, że zawód ten pozwalał mu utrzymać swoich najbliższych. Tym samym nie sposób podzielić zapatrywania, by usługi, które świadczył ojciec wnioskodawczyni, nie cieszyły się zainteresowaniem, bowiem w sytuacji takiej, musiałby mieć on dodatkowe źródło dochodu, aby utrzymać siebie i matkę.

Błędnym było zatem oparcie podstawy do wyliczenia należnego odszkodowania o minimum socjalne z 2021 r., powiększone o stopę inflacji, wynoszące 2.476,23 zł.

Mając powyższe na uwadze sąd odwoławczy doszedł do przekonania, że właściwą podstawą do dokonania

<p>dalszych wyliczeń powinno być przeciętne, a nie minimalne wynagrodzenie.</p> <p>Zgodnie z Komunikatem Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z 9 lutego 2022 r. w sprawie przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w 2021 r., a więc z daty złożenia wniosku, wynosiło ono 5.662,53 zł.</p> <p>Mając na uwadze całokształt powyższych okoliczności, należne odszkodowanie, wobec braku dowodów mogących jednoznacznie wykazać wysokość miesięcznych dochodów osiąganych przez K. Z., należało wyliczyć, mając na uwadze treść art. 322 k.p.c. w zw. z art. 558 k.p.k., przemnażając 5.662,53 zł przez liczbę miesięcy osadzenia ojca wnioskodawczyni (36), co dało w sumie kwotę 203.851,08 zł. Odejmując od niej kwotę przyznaną w zaskarżonym wyroku (89.144,28 zł) należało przyznać wnioskodawczyni dodatkowo 114.706,80 zł.</p> <p>Zarazem Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do zasądzenia dalszej kwoty odszkodowania wskazanej we wniesionej apelacji.</p>	
<p>Wniosek</p>	
<p>zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz Wnioskodawczyni dalszej kwoty zadośćuczynienia, tj. 723.600,00 zł (słownie: siedemset dwadzieścia trzy tysiące sześćset złotych 00/100) wraz z ustawowymi odsetkami od daty uprawomocnienia się wyroku.</p> <p>zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz Wnioskodawczym dalszej kwoty odszkodowania, tj. 124.047,72 zł (słownie: sto dwadzieścia cztery tysiące czterdzieści siedem złotych 72/100) wraz z ustawowymi odsetkami od daty uprawomocnienia się wyroku.</p>	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p>
<p>Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.</p>	
<p>Po dokonaniu oceny zarzutów pełnomocnika, w świetle dokonanych powyżej rozważań, koniecznym stało się podwyższenie zasądzonych na rzecz E. Z. kwot zadośćuczynienia i odszkodowania, jak wskazano powyżej.</p>	

OKOLICZNOŚCI UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU	PODLEGAJĄCE
	Nie dotyczy
ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO	
Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji	
	Przedmiot i zakres zmiany
Podwyższono zasądzone od Skarbu Państwa odszkodowanie o 114.706,80 zł, do łącznej kwoty 203.854,08 zł, a zadośćuczynienie o 140.000,00 zł do łącznej kwoty 500.000, zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty.	
Zwięźle o powodach zmiany	
Powody wynikają z rozważań w części 3.	

Koszty Procesu

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
III	Wydatkami za postępowanie odwoławcze obciążono Skarb Państwa zgodnie z art. 13 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego.

PODPIS

Anna Kalbarczyk

Anna Zdziarska Sławomir Machnio

Granice zaskarżenia			
Kolejny numer załącznika	1		
Podmiot wnoszący apelację	Pełnomocnik wnioskodawcy		
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	Częściowe oddalenie wniosku w zakresie odszkodowania i zadośćuczynienia		
1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
1.3.2. Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu		
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa		

	materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	
1.4. Wnioski		
#	uchylenie	# zmiana